

Innst. 275 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:50 S (2015–2016)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Elin Hansen, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås om oppfølging av klimaavtalen fra Paris fram mot 2020

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i representantforslaget:

- «1. Stortinget ber regjeringen sikre realisering av CCS på Norcem Brevik slik Miljødirektoratet har skissert, eller tilsvarende prosjekter, for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.
2. Stortinget ber regjeringen gjennom en kombinasjon av pålegg og støtteordninger sikre realisering av økt trekullbruk i ferrosilisiumindustrien slik Miljødirektoratet har skissert, for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.
3. Stortinget ber regjeringen sikre realisering av overgang fra kull til hydrogen ved TiZir, slik Miljødirektoratet har skissert, for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.
4. Stortinget ber regjeringen pålegge Statoil å bruke kraft fra nettet, slik Miljødirektoratet skisserer, eller kraft fra gasskraft kombinert med karbonfangst og lagring, for slik å sikre at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kris-

tin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Tina Bru, Odd Henriksen, Eirik Milde og Torhild Aarbergsbotten, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Øyvind Korsberg, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til representantforslaget om oppfølging av klimaavtalen fra Paris fram mot 2020, Dokument 8:50 S (2015–2016).

Klimapolitikken

Komiteen viser til behandlingen av Meld. St. 13 (2014–2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU, hvor Norges målsetting er å kutte utslippene med minst 40 pst. i 2030 sammenlignet med 1990. Det legges opp til felles gjennomføring sammen med EU.

Komiteen viser til at i tråd med det Stortinget har sluttet seg til vil regjeringen på egnet måte, etter at innsatsfordelingen er klar, legge frem for Stortinget resultatet av forhandlingene med EU og hvordan de norske klimamålene skal nås.

Komiteen vil vise til at klima- og miljøministeren holdt en redegjørelse for Stortinget 12. april 2016, med påfølgende debatt 14. april 2016, om den globale klimaavtalen vedtatt i Paris i desember 2015 og oppfølgingen av denne avtalen.

Komiteen viser for øvrig til klima- og miljøministerens brev til komiteen, datert 26. februar 2016, som er vedlagt.

Komiteen understreker at dette ikke må innebære at man må vente på EU med all omlegging og

Beriktiget

klimatilpasning. Tiltak som reduserer klimagassutslipp, må være i fokus i alle løpende saker og på alle relevante politikkområder.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at Paris-avtalen fra desember 2015 gir en klar retning for fremtidig klimaarbeid, og inneholder bestemmelser som gjør at innsats styrkes over tid.

Flertallet viser til at skal man nå disse målsettinger og oppfylle våre forpliktelser, haster det med tiltak.

Flertallet mener at i kvotepliktig sektor skal kvotemarkedet og positive virkemidler legge grunnlaget for bedriftenes arbeid for å oppnå utslippsreduksjoner. Flertallet vil vise til at så lenge det er et overskudd av kvoter i kvotepliktig sektor i EUs kvotesystem, vil dette sannsynligvis kun i begrenset grad bidra til nødvendig teknologiskifte.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at forslagsstillerne nevner flere gode prosjekter med gode muligheter for å bli realisert, og mener at det er riktig at staten på en god måte bidrar til at gjennomførbare prosjekter blir realisert. Dette flertallet mener at regjeringen må legge frem en tydelig strategi for å få frem konkrete prosjekter i Norge.

Dette flertallet vil vise til regjeringen Stoltenbergs satsing på karbonfangst og -lagring. Denne satsingen har gitt muligheter til å etablere gode prosjekter som er mulig å realisere.

Dette flertallet viser for øvrig til ytterligere forslag lagt frem i Dokument 8:51 S (2015–2016) om null- og lavutslippsløsninger i alle industrigrener.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, merker seg at regjeringspartiene er svært opptatt av å påpeke at klimagassutslippene er globale, og at Norges innsats derfor må bidra til å redusere de samlede globale utslipp av klimagasser. Dette flertallet vil minne om at dette ikke er noe argument mot å ha høye ambisjoner i nasjonal klimapolitikk. Selv om klimaproblemet er globalt, finnes de fleste klimagassutslipp nasjonalt. Dette flertallet viser til at dette er bakgrunnen for at Stortinget har vedtatt et eget nasjonalt klimamål for 2020, som tilsier at de nasjonale utslippene skal reduseres til maksimalt 47 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Dette flertallet viser til at for å løse klimaproblemet trengs det store teknologisprang, ikke minst innenfor industriproduksjon. Teknologiene som man foreslår å ta i bruk i representantforslaget, er følgende:

- karbonfangst og -lagring
- bruk av trekull i ferrosiliciumindustrien
- overgang fra kull til hydrogen som reduksjonsmiddel
- elektrifisering

Dette flertallet vil peke på at dette er kjerne-teknologier i et globalt grønt skifte, men at teknologier som dette ikke utvikler seg av seg selv, men gjennom politiske rammevilkår som sørger for at teknologien blir tatt i bruk og får et marked. Dette flertallet vil påpeke at regjeringens uttalte satsing på «lavutslippsutvikling i industrien» har liten praktisk betydning uten rammevilkår, som gjør at teknologiene blir tatt i bruk innenfor konkrete industriedrifter i Norge.

Dette flertallet viser til at i dag er kostnadene for høye og prisen på CO₂-kvoter i Europa for lav til at prosjektet er lønnsomt innenfor de ordinære rammebetingelsene. Derfor må staten bidra gjennom supplerende virkemidler for å ta ned den økonomiske risikoen ved omleggingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at i forkant av Paris-avtalen gjorde regjeringen en grundig vurdering av hvordan Norge best kan bidra til å løse de globale klimautfordringene. I Meld. St. 13 (2014–2015) la regjeringen, i nær dialog med samarbeidspartiene, frem det som er det norske bidraget til Paris-avtalen.

Komiteen viser til de ulike partienes respektive merknader og forslag i Innst. 211 S (2014–2015).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil bemerke at klimautfordringene er globale. Norges innsats må derfor bidra til å redusere de samlede globale utslipp av klimagasser.

Disse medlemmer er av den formening at klimapolitikken må innrettes slik at en ved vurdering av klimatiltak velger dem som gir størst mulig utslippsreduserende effekt i et globalt perspektiv.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Innst. 211 S (2014–2015) – og spesielt til følgende merknad fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, sitat:

«Flertallet mener regjeringens foreslåtte avtale med EU vil gi et forutsigbart og forpliktende rammeverk for å videreutvikle norsk klimapolitikk. Flertallet viser til at Norge allerede er tilknyttet EUs indre marked gjennom EØS-avtalen. Nær 80 pst. av Norges eksport går til EU. Flertallet mener det vil være en fordel for norsk næringsliv og norsk industri at Norges klimapolitikk samordnes i større grad.»

Disse medlemmer støtter dette, og mener at dette ligger fast som en del av norsk klimapolitikk.

Disse medlemmer viser også til høringsinnspillene til behandlingen av Meld. St. 13 (2014–2015) Ny utslippsforpliktelser for 2030 – en felles løsning med EU, der blant annet LO og NHO gir regjeringen honnør for den retningen som pekes ut i meldingen, og støtter at Norge går i dialog og forhandlinger med EU om å inngå en avtale om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsen mot 2030. Den samme støtten uttrykker Norsk Industri, Energi Norge, Norsk Olje & Gass, Virke, Norges Rederiforbund og Industri Energi. For disse medlemmer er det viktig at norsk næringsliv og industri får forutsigbarhet i likere rammebetingelser med sine europeiske konkurrenter. Klimautfordringen er global og krever globale løsninger.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at regjeringen ikke er i stand til å presentere troverdige planer eller virkemidler som reduserer norske utslipp i tråd med Stortingets vedtak om klimamål for 2020.

Disse medlemmer merker seg videre at regjeringspartiene understreker at man må velge tiltak som har størst mulig utslippsreducerende effekt i et globalt perspektiv. Disse medlemmer kan heller ikke se hvordan dette er et argument mot forslagene i representantforslaget.

CCS

Komiteen viser til at Norge har en særlig god forutsetning for å implementere ny teknologi basert på den industrielle kompetansen som finnes, og at Yara i Porsgrunn og Norcem i Brevik over tid har vist at de er bedrifter som bidrar til utslippsreduksjoner.

Komiteen viser til Gassnovas rapport som identifiserer flere utslippskilder og lagerlokasjoner som kan være teknisk egnet for CO₂-håndtering, og industrielle aktører som kan være interessert i å delta i videre mulighetsstudier. Dette inkluderer Norcems sementfabrikk i Brevik, Yaras anlegg i Porsgrunn og Klemetsrud energigjenvinningsanlegg i Oslo.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til for-

slag om å utvikle et program for fullskala CCS på norske industriutslipp i samarbeid mellom Gassnova og Enova, hvor staten aktivt bidrar til realisering av minimum ett fullskala anlegg for fangst av CO₂ innen 2020 – med program og virkemidler for å forsterke denne satsingen frem til 2025.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, vil vise til at et bredt politisk flertall i Oslo har som mål å få i drift et fullskala demonstrasjonsanlegg for fangst av CO₂ ved Klemetsrud-anlegget i Oslo innen 2020. Etableringen av et slikt anlegg er avgjørende for at Oslo skal nå sine ambisiøse klimamål og forutsetter statlig finansiell støtte til investering og drift, samt statlig ansvar for etablering av transport og lagringsløsning for den fangede CO₂-en.

Hydrogen

Komiteen viser til arbeidet som gjøres for å realisere overgangen fra kull til bruk av hydrogen ved TiZir i Tyssedal. Verket produserer jern og titandioksid, og har planene klare for en radikal omlegging av produksjonsprosessen. Ved å bytte ut kullet med hydrogen, kan utslippene fra smelteverket kuttes med opptil 90 pst.

Komiteen vil minne om at dette prosjektet kan ha stor overføringsverdi til annen industri, som ferrolegering, stålproduksjon og andre ilmenittverk. TiZir i Tyssedal har fått 122 mill. kroner fra Enova, øremerket miljøvennlige investeringer i produksjonsprosessen på kort sikt, mens det neste tunge løftet blir å få på plass et demonstrasjonsanlegg i større skala fra 2018. Deretter kommer milliardinvesteringen som etter planen skal resultere i et fullskala pilotprosjekt fra rundt 2020.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ber regjeringen stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.»

Trekull

Komiteen vil registrere at utprøving på å erstatte fossile karbonbærere som kull med trekull i produksjonsprosessen, er et klimatiltak som vil kunne redusere klimautslippene betydelig fra norsk metallindustri. Komiteen viser til at Miljødirektoratet anslår at det kan være mulig med inntil 20 pst. innblanding for enkelte kvaliteter i FeSi/Si-produksjonen, og at dette kan komme på plass innen 2020.

Komiteen viser videre til at Elkem har fått støtte fra Forskningsrådet for å utvikle prosess teknologi som utelukkende kan bruke karbon fra biomasse, og der biproduktene også bidrar til å skape klimavennlige produkter. Dette kan bety enda større utslippsreduksjoner i framtiden samt bidra til den globale teknologiutviklingen. Å etablere en norsk trekullproduksjon vil kunne bidra positivt gjennom teknologiutvikling, verdiskaping og sysselsetting.

Komiteen merker seg at fornybart trekull allerede er tatt i bruk i en viss skala som alternativ til mineral kull i ferrolegeringsindustrien, men at tilgang på sertifisert trekull av rett kvalitet samt pris er en begrensning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ber regjeringen stimulere til økt bruk av trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull. For å oppnå rask klimaeffekt kreves forserte teknologiløp, og Innovasjon Norges Miljøteknologiordning og Enovas Klimateknologifond må bidra til å løfte slike større pilotanlegg for ny klimateknologi. Flertallet viser til at det også er viktig at det stimuleres til markeder for biprodukter fra trekullproduksjon – for eksempel omsetningspåbud på biodrivstoff og utvikling av infrastruktur til fjernvarme.

Flertallet foreslår:

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ber regjeringen vurdere å utnytte en større del av handlingsrommet i EØS-avtalen ved å vurdere muligheten for renotifisering av Miljøteknologiordningen for å øke tilskuddet til pilotanlegg, og for støtte til drift av pilotanlegg, slik EØS-regelverket tillater.

Elektrifisering av Melkøya

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Miljødirektoratet peker på elektrifisering av Hammerfest LNG som et klimatiltak med stort utslippsreduksjonspotensial. Ved å erstatte eksisterende gassturbiner og varmegjenvinningsenheter med kraft fra nettet og samtidig installere tre gassfyrte kjeler, er potensialet for utslippsreduksjoner ifølge Statoil beregnet til 618 000 tonn CO₂-ekvivalenter (sammenlignet med referansebanen). Miljødirektoratet legger til grunn at tiltaket vil kunne være implementert i 2020, forutsatt at kraft er tilgjengelig. Tiltaket blir vurdert som «middels krevende».

Disse medlemmer vil peke på at det å klargjøre anlegget for elektrifisering fra nettet var foreslått av Statoil som en del av vilkårene for oppstart av anlegget.

Disse medlemmer viser til at et alternativ til å gjennomføre elektrifisering er å finne i foreliggende planer som kombinerer gasskraft og karbonfangst og -lagring (CCS) for å fjerne om lag tilsvarende mengde CO₂.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vedta pålegg om å benytte kraft fra nettet ved Hammerfest LNG på Melkøya, slik Miljødirektoratet skisserer, eller kraft fra gasskraftverk kombinert med karbonfangst og lagring, for slik å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vedta pålegg om å benytte kraft fra nettet ved Hammerfest LNG på Melkøya, slik Miljødirektoratet skisserer, eller kraft fra gasskraftverk kombinert med karbonfangst og lagring, for slik å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.

Komiteens tilråding

Bak tilrådingen romertall I, II og III står et flertall i komiteen som består av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.

II

Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.

III

Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.

IV

Dokument 8:50 S (2015–2016) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Elin Hansen, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås om oppfølging av klimaavtalen fra Paris fram mot 2020 – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 10. mai 2016

Ola Elvestuen

leder

Øyvind Korsberg

ordfører

Vedlegg

Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 26. februar 2016

Vedrørende representantforslag 50 S (2015-2016) om oppfølging av klimaavtalen fra Paris fram mot 2020

Jeg viser til representantforslag 50 S (2015-2016) fra stortingsrepresentantene Siv Elin Hansen, Kirsti Bergstø og Heikki Eidsvoll Holmås om oppfølging av klimaavtalen fra Paris fram mot 2020.

I forkant av Paris gjorde regjeringen en grundig vurdering av hvordan Norge best kan bidra til å løse de globale klimautfordringene. I Meld. St. 13 (2014-2015) la vi, i nær dialog med samarbeidspartiene, frem det som er det norske bidraget til Paris-avtalen. Vårt mål er å kutte minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990. Vi legger opp til felles gjennomføring sammen med EU. Alle land inkludert Norge skal bekrefte eller oppdatere bidraget innen 2020. Alle land inkludert Norge skal også rapportere på hvordan vi følger opp klimabidragene våre.

I tillegg til utslippsmålet på 40 prosent innebærer Paris-avtalen at land skal bidra til teknologiutvikling og -overføring, kapasitetsbygging og klimafinansiering. Vi vil bidra på alle disse områdene. Vedtaket i Paris er i tråd med norske posisjoner og det norske bidraget slik det fremgår i Meld. St. 13 (2014-2015) er et ambisiøst bidrag. I Innst. 211 S (2014-2015) støttet Stortinget regjeringens forslag.

I tråd med Meld. St. 13 (2014-2015) har Norge oppnådd en felles intensjon med EU om å inngå en avtale om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsen sammen med EU, med et klimamål på minst 40 prosent i 2030 sammenlignet med 1990-nivået. En avtale om felles oppfyllelse med EU vil innebære:

- I kvotepliktig sektor vil Norge bidra til gjennomføring av utslippsreduksjoner på 43 prosent sammenlignet med 2005 innenfor EUs kvotesystem.
- Norge vil også bidra til utslippsreduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor ved at det fastsettes et nasjonalt utslippsmål for ikke-kvotepliktig sektor på linje med sammenlignbare EU land.
- EU legger opp til at noen av kuttene i ikke-kvotepliktig sektor kan gjennomføres ved kjøp av kvoter i EUs kvotesystem eller gjennomføring av klimatiltak i andre EU-land. Norge vil benytte seg av denne fleksibiliteten på lik linje med EU-land.

Nasjonale utslipp skal i tråd med dette reduseres frem mot 2030. I Meld. St. 13 (2014-2015) om klimamålet for 2030 pekte Regjeringen ut fem satsingsområder i klimapolitikken:

- Lavutslippsutvikling i industrien.
- Grønn skipsfart.
- Fangst- og lagring av CO₂.
- Fornybar energi.
- Transportsektoren.

I Innst. 211 S (2014-2015) ber Stortinget regjeringen om å komme tilbake til Stortinget "med en sak etter at innsatsfordelingen er klar, som beskriver hvordan regjeringen vil arbeide for å nå disse målene". I tråd med Stortingets vedtak vil regjeringen på egnet måte, etter at innsatsfordelingen er klar, legge frem for Stortinget resultatet av forhandlingene med EU og hvordan den norske klimamålene skal nås. Som jeg nevnte i muntlig spørretime 17. februar, vil jeg også snarlig be Stortingets presidentskap om å få redegjøre om Paris-avtalen og oppfølgingen av denne avtalen.

I klimaforliket, jf. Innst. 390 S (2011-2012), har Stortinget lagt til grunn at klimapolitikken skal innrettes slik at den gir størst mulig utslippsreduksjon for innsatsen og gir utslippsreduksjoner i både Norge og i utlandet. Forliket viser videre til at generelle virkemidler er sentrale i den nasjonale klimapolitikken. Sektorovergripende økonomiske virkemidler legger grunnlag for desentraliserte, kostnadseffektive og informerte tiltak, der forurenser betaler. På områder som er underlagt generelle virkemidler, skal det som hovedregel unngås ytterligere regulering. Muligheten til å benytte andre virkemidler i tillegg til kvoter og avgifter videreføres også i disse sektorene. For eksempel kan raskere utvikling av ny teknologi i Norge bidra til raskere omstilling til bruk av mer klimavennlige teknologier.

Klimautfordringen er global. Norges innsats må derfor bidra til å redusere de samlede globale utslipp av klimagasser. Ofte er det nettopp slik innsats som best oppfyller klimaforlikets krav om å oppnå størst mulig utslippsreduksjon for innsatsen. Klimapolitikken må også innrettes slik at den gir størst mulig utslippsreduksjon for innsatsen. Den viktigste utfordringen i årene framover blir å sørge for at ambisjonsnivået som er nedfelt i Parisavtalen blir omsatt i tilsvarende mål for nasjonal klimapolitikk og at mål og innsats styrkes i tråd med avtalens bestemmelser. Det fordrer en gjennomtenkt politikk – på globalt, europeisk og nasjonalt nivå.

CO₂-utslippene fra petroleumsvirksomheten er omfattet av kvotesystemet og er i tillegg underlagt CO₂-avgift. Kvoteplikt og CO₂-avgift gir norsk sok-

kel en høy pris på CO₂, per idag i underkant av 500 kroner per tonn CO₂. Dette har gitt incentiver til å iverksette tiltak og utvikle og ta i bruk teknologi som har redusert utslippene med anslagsvis 5 millioner tonn CO₂ årlig fra petroleumssektoren. Store ressurser er brukt på dette. Som Stortinget pekte på ved sin behandling av Prop 114 S (2014-2015), Norges største industriprosjekt – utbygging og drift av Johan Sverdrup-feltet med status for olje- og gassvirksomheten, jf. Innst. 382 S (2014-2015), betyr dette at aktiviteten på norsk sokkel har de sterkeste klimavirkemidlene i verden.

Snøhvit består av undervannsinnretninger på feltet 140 kilometer fra land og rørledninger som knytter brønnene opp til et mottaks- og prosessanlegg på Melkøya (Hammerfest LNG). På landanlegget tas også CO₂ ut fra brønnstrømmen med påfølgende rørtransport ut igjen til feltet for injeksjon. CO₂-utslippene på Melkøya er omfattet av kvotesystemet i tillegg til at det betales CO₂-avgift for disse.

Snøhvit-utbyggingen ble godkjent av Olje- og energidepartementet den 15. mars 2002, etter at den hadde vært forelagt Stortinget gjennom St.prp. nr. 35 (2001-2002). Rettighetshaverne på Snøhvit er i dag Statoil Petroleum AS (operatør, 36,79 pst.), Petoro AS (30 pst.), Total E&P Norge AS (18,4 pst.), Engie E&P Norge AS (12 pst.) og DEA Norge AS (2,81 pst.)

Myndighetene setter som beskrevet over rammer som begrenser utslippene av klimagasser fra sektoren gjennom kvoter, avgifter og reguleringer. Selskapene, herunder Statoil og de øvrige rettighetshaverne på Hammerfest LNG, tar de forretningsmessige beslutninger innenfor disse rammene. Med den høye prisen på CO₂-utslipp selskapene i sektoren står overfor, har de sterk egeninteresse av å gjennomføre tiltak for å redusere utslippene. Som følge av den høye overskuddsskatten oljeselskapene står overfor på norsk sokkel er det fellesskapet gjennom lavere skatteinngang som betaler over 3/4 av kostnadene ved utslippsreduserende tiltak. Det er per i dag verken aktuelt å pålegge Snøhvit-eierne å bruke kraft fra nettet til dagens anlegg på Melkøya eller pålegge CO₂-fangst og lagring knyttet til gassturbinene på anlegget.

Kraftforsyningen til Nord-Norge har vært sårbar i lengre tid og det er begrensninger i dagens nettkapasitet i Finnmark. Anlegget på Melkøya har ved enkelte tilfeller vært brukt for avhjelpe forsyningssituasjonen i nærområdet. I perioder overstiger overføringsbehovet N-1-kapasiteten og nettet driftes da med redusert forsyningssikkerhet. Statnett fikk i 2015 konsesjon til en ny 420 kV-kraftledning mellom Balsfjord og Skaidi og foretaket anslår i sin nettviklingsplan for 2015 at utbyggingstiden vil ta 4-5 år. Balsfjord-Skaidi vil øke overføringskapasiteten inn

til området noe, men det vil fortsatt være store begrensninger i hvor mye kraftforbruket i Finnmark kan øke uten at det går utover forsyningssikkerheten. Statnett har derfor satt i gang en konseptvalgutredning for fremtidig behov og mulige løsninger i kraftforsyningen i Finnmark. I denne konseptvalgutredningen vil også strekningen Skaidi-Hammerfest inngå.

De øvrige forslagene i representantforslaget faller tematisk innenfor to av de fem prioriterte innsatsområdene til regjeringen.

I arbeidet med de 5 satsingsområdene er det allerede etablert en rekke ordninger som bidrar til utvikling og implementering av ny klima- og lavutslippsteknologi fra forskning til markedsintroduksjon. Det er viktig at den enkelte sak og prosjekt behandles innenfor det virkemiddelapparatet som er etablert for å sikre gjennomføring av nettopp slike prosjekter. Det viktige er at virkemiddelapparatet vårt er innrettet slik at det utløser de beste klimaprojektene. Det er derfor ikke riktig av meg å detaljstyre hvilke prosjekter som skal utløses. Forskningsrådet, Innovasjon Norge, Enova og Gassnova gir alle støtte til forskning, utvikling og demonstrasjon av lavutslippsteknologier, og flere større klimaprojekter i industrien har hatt framskritt det siste året. Enova har som sitt spesifikke formål å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon og utvikling av energi- og climateknologi. En sentral del av klimaforliket var en styrket nasjonal satsing på climateknologi gjennom Enova. Denne regjeringen har forsterket klimaforliket ved å øke innskuddet i Klima- og energifondet med ytterligere 17,75 milliarder kroner.

Utvikling av ren produksjonsteknologi vil muliggjøre utslippsreduksjoner i Norge - og globalt. Dette kan skape konkurransefortrinn og muliggjøre vekst i industrien, samtidig som vi kan nå nasjonale utslippsmål. I budsjettet for 2016 har Regjeringen, i tillegg til å øke overføringene til Klima- og energifondet, økt bevilgningene til miljøteknologi betydelig, det er satt av mer penger til forskning på miljøvennlig energi og det er bevilget 690 millioner kr til satsing på CO₂-håndtering. De ulike ordningene vurderer støtte på prosjektbasis og etter definerte kriterier. Regjeringen griper ikke inn i vurderingen av enkeltprosjekter eller den konkrete utformingen av virkemidlene. Vi vurderer imidlertid kontinuerlig om vi har en riktig og god sammensetning av virkemiddelapparatet og om de treffer godt i forhold til utfordringene vi står overfor og målene vi har satt.

Stortinget har videre bedt regjeringen om å utrede hvordan et "Fornybar AS" ("Greenfund"), kan operasjonaliseres. Regjeringen arbeider med saken og vil komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett. Det skal også legges frem en nasjonal

strategi for bioøkonomi. Strategien skal se nærmere på hvordan vi kan legge til rette for mer effektiv, bærekraftig, lønnsom og helhetlig utnyttelse av fornybare biologiske ressurser, blant annet til erstatning for bruk av fossilt karbon.

Regjeringen vil også legge frem en overordnet strategi for grønn konkurransekraft og det grønne skiftet. Et ekspertutvalg for grønn konkurransekraft ble etablert i juni 2015 for å gi regjeringen råd i arbeidet med strategien. Dette blir et viktig arbeid for å stake ut den langsiktige kursen mot det grønne skiftet. Regjeringen vil også legge frem en stortingsmelding om industriens rammevilkår, hvor ett hovedtema er industriens rolle i overgangen til lavutslipps-samfunnet.

Når det gjelder CO₂-håndtering består regjeringens satsing på CO₂-håndtering av tre hovedinnsatsområder:

- Fullskala demonstrasjonsanlegg
- Forskning, utvikling og demonstrasjon gjennom blant annet CLIMIT-programmet og teknologisenteret på Mongstad
- Internasjonalt samarbeid

Regjeringen har en ambisjon om å realisere minst ett fullskala demonstrasjonsanlegg for fangst, transport og lagring av CO₂ innen 2020. Regjeringen jobber langs to spor: utredning av aktuelle prosjekt i Norge og arbeid med fullskala CO₂-håndtering i utlandet. Regjeringens strategi for CO₂-håndtering, som ble lagt fram i forbindelse med 2015-budsjettet, legger til grunn at utredninger av prosjekter i Norge skal følge et industrielt prosjektmodningsløp. Gassnova la på oppdrag av OED frem en idéstudie av mulige fullskalaprojekt i Norge i mai 2015, og arbeidet med å gjennomføre mer detaljerte mulighetsstudier av aktuelle fangst-, transport- og lagringsprosjekter ble igangsatt høsten 2015. Gassnova har inngått avtaler med Norcem Brevik, Yara Porsgrunn og Energigjenvinningsetaten i Oslo (Klemetsrud) om mulighetsstudier. Samtidig har Gassco ansvar for studier av skipstransport og det er inngått avtale med

Statoil om modning av tre alternative CO₂-lager på norsk sokkel. Studiene skal fullføres sommeren 2016. Vi vil komme tilbake til det videre arbeidet med fullskala CO₂-håndtering etter at studiene er lagt fram. I tillegg har regjeringen satt av 125 mill. kroner til å bidra til å realisere et europeisk fullskala CO₂-håndteringsprosjekt under Horisont 2020-programmet, jf. Prop. 1 S. (2014-2015).

Elkem arbeider for tiden med et forskningsprosjekt med mål om å gjøre det mulig innen få år å bygge fullskala produksjonsanlegg for silisiumlegeringer uten fossile utslipp. Forskningsprosjektet har fått navnet Carbon Neutral Metal Production (CNMP), og har fått syv millioner kroner i støtte fra Forskningsrådet over en toårs-periode. Elkems egen innsats tilsvarer vel åtte millioner kroner i samme periode. Forskningsprosjektet skal være avsluttet ved utgangen av 2016. For øvrig gav Enova i høst tilsagn på 138 millioner kroner til et produksjonsanlegg for biokull på Follum i Buskerud. Anlegget kan redusere verdens CO₂-utslipp med 400 000 tonn årlig.

Når det gjelder overgang fra kull til hydrogen hos TiZir iverksatte bedriften høsten 2015 et prosjekt med omlegging til hydrogen som reduksjonsmiddel. Totale kostnader er beregnet til 7,1 mrd kroner. Det første steget er et demonstrasjonsanlegg som skal så ferdig i 2019. Dette steget inkluderer flere endringer som til sammen vil gi en besparelse på 22 GWh og redusere utslippene med 23 000 tonn CO₂ i året. TiZir har mottatt 122 millioner kroner i støtte fra Enova til dette. Det neste trinnet i prosjektet er et fullskala pilotanlegg som skal stå ferdig i 2021. Det siste steget vil være en ny produksjonslinje fra 2025 der kull erstattes med hydrogen i produksjonsprosessen. Dette kan bidra til å redusere energiforbruket i produksjonen med cirka 40 prosent og CO₂-utslippene med 90 prosent.

Prosjektet er spennende, men jeg ser det ikke som naturlig å forskuttere de vanlige faglige vurderinger som gjøres av Enova gjennom ordinær behandling av prosjektsøknad i tråd med beskrivelsene ovenfor.